

Vilches, Chili, 25 april 2020.

Beste familie, vrienden en vriendinnen

Voordat ik jullie één voor één ga schrijven, dacht ik maar een nieuwe rondzendbrief te maken. Want velen van jullie wilden weten hoe de toestand in Chili is op dit moment met het virus. Dat zal niet zo veel verschillen met de rest van de wereld, denk ik.

Tot nu toe méér dan 12.000 geïnfecteerden, althans die geteld zijn. Nog geen 200 doden, althans die geteld zijn. De minister van volksgezondheid vertelt elke dag weer hoeveel nieuwe gevallen er bij zijn gekomen; eerst met ongeveer 100 per dag, inmiddels met rond de 500 per dag. Het gaat nog steeds in stijgende lijn. Hij maakt ook een vergelijking met de cijfers van omringende landen. Het klinkt als een "ranking". Dan komt Chili er niet slecht van af. Er zijn nog bedden beschikbaar en ook beademingsapparatuur.

Een paar weken geleden zouden er 500 van die apparaten besteld zijn in China. Maar die zijn nooit aangekomen. Nog niet, wordt gezegd. Het gerucht gaat dat ze onderweg onderschept zijn door landen (de VS??) die er meer voor betaalden...

Infectiehaarden in bejaardenhuizen zijn nu aan de orde van de dag. De bejaardenhuizen hier zijn niet te vergelijken bij die in Nederland. Het is in Chili iets om je voor te schamen als je vader of moeder in een *hogar* (tehuis) zit. Dan snap je wel hoe de kwaliteit is. Er zijn geregistreerde en informele tehuizen. Over deze laatsten is niet eens iets bekend.

Ook de evangelische kerkjes betekenen een gevaar. Sommige pastores gaan gewoon door met hun bijeenkomsten. Met zang en hallelua-geroep wordt de hemel afgesmeekt voor een wonder. En dan de overvolle gevangenissen. Een aantal gedetineerden is vrijgelaten, als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen: leeftijd, aard van het delict, gedrag, duur van de nog te vervullen detentie. En nu zijn er nieuwe haarden aan het licht gekomen: de huizen waar emigranten wonen, meest Haïtianen, met tientallen op een kluitje...

Blijf thuis, is het devies. Maar dat is voor velen onmogelijk. Rijen voor de Staatsbank van mensen die hun pensioentje van de Staat willen innen en geen bankrekening hebben. En dat zijn natuurlijk voornamelijk bejaarden.

Al vanaf het begin is de noodtoestand afgekondigd en een avondklok ingegaan. Je mag niet de straat op tussen 10 uur 's avonds en 5 uur 's morgens. Dit wordt gecontroleerd door politie en leger (sic): soldaten in volle uitrusting alsof ze zó de oorlog ingestuurd kunnen worden.

Diefstal en overvallen zijn toegenomen. Evenals het huiselijk geweld. Bijvoorbeeld: in één van de 26 gemeentes van het Groot Santiago staat de telefonische hulplijn roodgloeiend: 5 keer zo veel telefoontjes van vrouwen als in normale omstandigheden.

In Santiago staan idioot hoge flatgebouwen waar gezinnen met kinderen in opgesloten zitten. Natuurlijk leidt dit tot allerlei problemen, zowel fysieke als psychische.

Terwijl het ministerie van volksgezondheid de cijfers bijhoudt en op grond van voor de gewone mens moeilijk te achterhalen criteria algehele quarantaine afkondigt voor sommige gemeenten (waarom deze wel en die niet?), houdt president Piñera en zijn staf zich bezig met de economische maatregelen, met het idee voor ogen dat deze crisisperiode over een maand of drie wel over zal zijn en alles weer terug gaat naar de *normalidad*. De wens is de vader van de gedachte, denk ik dan. Want er was helemaal geen sprake van *normalidad* vóór het virus zich aandiende. De sociale opstand die in oktober vorig jaar is begonnen, is voorlopig ondergronds gegaan. Het referendum over of er een nieuwe grondwet moet komen, gepland voor aanstaande zondag, is uitgesteld...

Kleine bedrijven die zo ongeveer van de wekelijkse of maandelijkse inkomsten moeten leven, zijn eerst al begonnen met hun personeel te ontslaan en nu zitten ze aan de grond. Mensen die in de informele sector hun brood verdienen, hebben helemaal geen reserves. Arbeiders worden ontslagen of op non-actief gesteld (d.i. non-salaris) totdat...??? De Chileense staat beschikt over financiële reserves. Die worden nu aangewend om de ergste nood te lenigen middels steun in mondjesmaat... voor de komende drie maanden. Maar daarvoor moet je eigenlijk wel een computer hebben en een abonnement op internet, want alles moet *on-line*. En juist de mensen voor wie die steun bestemd is, beschikken niet over dit soort apparatuur en dreigen dus opnieuw buiten de boot te vallen. Veel mensen vallen terug (?) in de armoede.

Deze week zou er een “nieuwe *normalidad*” moeten ingaan. Dat is de term. Mensen die bij de overheid werken en die hun werk niet thuis kunnen doen, zouden weer moeten beginnen. Dat velen dan gebruik moeten maken van het openbaar vervoer – in Santiago o.a. van de metro - daar wordt geen rekening mee gehouden. Kinderen zouden aanstaande maandag weer naar school gaan, maar dat is dan toch uitgesteld tot de maand mei. Afstand houden en thuis blijven. De maatregelen blinken uit door hun tegenstrijdigheid. De regering zelf geeft toe: het is “trial and error”. En dan is er een constante spanning tussen de ministers en de burgemeesters. De laatsten zeggen veel beter op de hoogte te zijn van wat er aan de basis aan de hand is en waar de nood zit. En dat klopt ook wel. Hun mening telt echter nauwelijks. Je kunt merken dat de maatregelen van hogerhand van achter het bureau zijn verzonnen op grond van cijfers. En natuurlijk op grond van (economische) belangen.

Bij ons in Chili staat de winter voor de deur. Tot nu toe hebben we nog mooi herfstweer. Maar vanaf mei kunnen we kou en regen verwachten. Samen met de luchtvervuiling in de grote steden levert dit in de regel overvolle eerstehulpdiensten op, met voornamelijk kleine kinderen en bejaarden met ademhalingsproblemen. “De piek moet nog komen”; daarvan is iedereen zich bewust. Misschien komt er minder luchtvervuiling doordat de samenleving op een laag pitje draait; dat zou dan in het voordeel werken...

Deze week zou ik zelf op reis gaan naar Nederland. Om o.a. aanwezig te zijn op de Inspiratiedag van de Week van de Nederlandse Missionaris (WNM), gepland op 9 mei. Om het 50-jarig jubileum van de WNM mee te vieren. De WNM heeft mij jarenlang ondersteund. Deze dag is al lang van tevoren uitgesteld. Wat wil je? De meeste bezoekers zijn (hoog)bejaarde missiezusters en –paters. Een paar bevriende religieuzen schreven me dat er medezusters zijn overleden, enkele van over de honderd. In Westfriesland zeiden ze dan: “De baakster het er gien skuld an had”. Dit keer was het dus de schuld van een mysterieus virus.

Ik voel me bevoorrecht dat ik hier in Vilches woon, in een prachtig stukje bos. Ik kan gerust een stukje gaan wandelen want ik kom toch niemand tegen. In onze gemeente San Clemente zijn al wel een aantal gevallen bekend. Tussen Talca en San Clemente wordt al weken gecontroleerd op temperatuur. Om Vilches in te komen langs de voornaamste toegangsweg, moet je nu aantonen dat je er woont. Zo wordt geprobeerd te voorkomen dat mensen in het weekend naar hun tweede huis komen. Dat is verboden in heel Chili. Maar Chilenen zijn slim, en zullen het niet laten een sluipteg te zoeken!

Ik heb inmiddels zo’n 40 mondkapjes genaaid op de machine. Eerst witte, van oude maar nog goede lakens. Uitgedeeld aan wie ze kan gebruiken. Want ze zijn al lang niet meer te krijgen, nu iedereen verplicht is ze te gebruiken. Elastiek ? Ho maar. Uitverkocht. Dus daar heb ik wat anders op verzonnen. Ze worden steeds mooier en efficiënter, dat wel. Dubbel en met materiaal ertussen dat geen spatje in of uit laat. Op

Laten we hopen dat de zg. Nieuwe *Normalidad* betekent dat er echt iets gaat veranderen in de wereld. Dat het inzicht dat het “zo niet langer kan” - en dan doel ik eigenlijk op de hele werkelijkheid (neo-liberale economische systeem, patriarchaat, armoede, schade aan het milieu, enz. enz.) - leidt tot inkeer. Er schiet me nu zomaar een Griekse term te binnen uit mijn theologiestudie: *methanoia*. Dat is wat we nu nodig hebben. Een ommekeer.

Allemaal veel groeten, zorg goed voor jezelf en voor anderen.

Blijf gezond.

Anneke.

de foto de laatste versie. (Komt het stoffie je bekend voor, Corrie?)